

PRINT

Text de Cristian Nae

Fotografiile prezentate în cadrul expoziției PRINT fac parte dintr-un demers mai amplu de cercetare artistică asupra istoriei tehnologice și culturale a imprimării inițiat și dezvoltat de Matei Bejenaru în perioada 2020-2021. Proiectul de arheologie culturală și istorie materială propus de artist combină recuperarea unor forme de cunoaștere tehnologică specifice modernității industriale cu analiza modului în care procesul de producție analogică a imaginii fotografice condiționează atât cultura vizuală cât și cultura materială a prezentului. El analizează materialitatea imaginilor fotografice, existența lor ca obiecte culturale a căror circulație socială este facilitată și condiționată de posibilitățile și limitările tehnologice ale modului în care au fost produse, precum și fragilitatea memoriei prin explorarea contrastului dintre perisabilitatea și persistența imaginilor fotografice transpuse pe hârtie. În condițiile proliferării sociale a imaginii fotografice ca informație mediată digital, producția fotografică analogică influențează modalitățile în care stocăm informația, interpretăm trecutul recent și (re)construim memoria colectivă. Artistul a investigat specificitatea procesului imprimării fotografiei analogice, atât în tehnica *gelatin silver print*, cât și în tehnica *platinum palladium*, dezvoltată în secolul al XIX-lea și abandonată treptat după primele decenii ale secolului al XX-lea.

Realizate la turnătoria MAE din Iași, una dintre ultimele turnătorii în fontă existente în România, aceste imagini nu sunt simple urme documentare ale unei forme de producție industrială manuală tot mai puțin întâlnită în societatea post-industrială de astăzi. Ele nu sunt doar rămășițe ale unei forme de viață și de organizare socială aproape dispărute, cu toate că aceste calități și semnificații, ce stârnesc un interes sociologic și antropologic privitorilor, nu sunt cu totul indiferente intențiilor și intereselor artistului. Prezentând cu empatie dificultatea muncii industriale în compoziții ce evocă vocabularul estetic al abstracției moderniste și cel al realismului socialist, artistul deplasează accentul de pe subiectul reprezentării pe cercetarea limitărilor și potențialităților mediului fotografic.

În particular, artistul se focalizează asupra procesului de producție aceluși element care reprezintă punctul terminus al lanțului de producție specific fotografiei analogice: printul. Produse în diferite forme, volume, dimensiuni, texturi, tonalități și asamblaje cromatice, obiectele fotografice întrețin un dialog la distanță nu doar cu mediul picturii, ci și cu cel al sculpturii. Pe suprafața obiectelor fotografice produse de Matei Bejenaru se află, aproape imperceptibile, straturi de emulsii și de materiale chimice și metale prețioase care, în contact cu hârtia fotosensibilă, construiesc imaginile asemeni unor sculpturi. Izomorfismul dintre subiectul reprezentării (praful de fier prezent în turnătorie) și procesul de producție al obiectelor fotografice se păstrează în întreaga serie de imagini expuse, subliniind materialitatea metalică și minerală a suprafeței fotografice.

Situând travaliul artistului în proximitatea activității unui muncitor industrial, Matei Bejenaru înobilează ambele forme de muncă. Invitația adresată publicului de a asista la laboratorul producției artistice prin intermediul unei proiecții de diapozitive dublează privirea aruncată în intimitatea praxisului industrial în unele dintre imaginile expuse. Dispozitivul de prezentare de tip muzeal, atent construit pentru fiecare imagine, monumentalizează documentul, care înregistrează la rândul său masiva prezență mută a utilajelor industriale aproape abandonate. Expoziția evocă astfel un imaginar industrial uitat, ce multiplică formele și

înțelesurile modernității. În fond, ambele forme de practică materială (exploatarea brută a materialului feros și producția analogică a imaginii fotografice), deși sunt situate în sfere sociale diferite, provin din orizontul aceleiași epoci, determinat de forme de producție tehnologică similare.

Volumetria obiectelor fotografice este subliniată în cadrul expoziției de dispozitivul de prezentare, care extinde în spațiu dialectica dintre opacitate și transparență prezentă la nivelul imaginii fotografice. Prezentarea sculpturală a imaginilor fotografice în spațiul expozițional atrage atenția nu doar asupra texturii, volumului, dimensiunilor și opacității fotografiilor, ci și asupra valorii intrinseci a acestor obiecte, ce se datorează atât nobleței materialelor utilizate în compoziția lor (platină, paladiu, argint), cât și calității și durabilității de neegalat a imaginii obținute prin utilizarea platinei și a paladiului.